

sådant påfordrades, omkring det afsöndrade området uppföra och underhålla erforderlig stängsel.

Stats-Utskottet, till hvars behandling denna nådiga proposition blifvit remitterad, får, med hänvisande till hvad den nådiga propositionen i öfrigt innehåller, hemställa,

att Riksdagen måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t sålunda tackts föreslå.

Stockholm den 25 April 1879.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

N:o 49.

Ank. till Riksd. Kansli den 30 April 1879, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående eftergift af den jordeboksränta, som enligt Kongl. kungörelsen den 9 Juni 1871 bör hemman och lägenheter i vissa bergslager påföras.

(I. A.)

Sedan i proposition till 1871 års Riksdag föreslagits, att hyttorna inom bergslag måtte från utgörande af tackjernstionde befrias, utan att

de räntor, hvilka en gång inom bergslag upphört, åter påfördes, äfvensom att skattejern och hyttegälsjern jemväl måtte upphävas, samt att hemman och lägenheter i de bergslager, som icke redan vore underkastade ordinarie rotering, måtte efter det rotetal, till hvilket de vore extra roterade, åläggas rotevakansafgifter till hälften emot annan roterad jord i samma län, anmälde Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 Maj nämnda år, att omförmälda proposition blifvit på det sätt bifallen, att Riksdagen medgifvit, det skyldigheten inom privilegierad bergslagsort till utgörande af tackjernstionde äfvensom af skattejern och hyttegälsjern, der någondera af dessa senare afgiftsposter blifvit åsatt och ännu kvarstode, finge för framtiden upphöra, emot det att hemman och lägenheter i de bergslager, som icke redan vore underkastade ordinarie rotering, skulle, efter det rotetal, till hvilket de vore extra roterade, åläggas rotevakansafgifter till hälften emot annan roterad jord i samma län, och att, med hufvudsaklig tillämpning af hvad Kammar- och Kommerskollegierna i underdånigt utlåtande den 31 December 1867 rörande grunderna och sättet för berörda förändrings genomförande förordat och hemställt, hvarje hemman och lägenhet inom privilegierad bergslagsort, som, i sin egenskap att tillhöra sådan ort, åtnjöte någon frihet i afseende å ränta, skulle, på ofvan angifna villkor och i de fall som vederborde, till hälften åsättas de skyldigheter härutinnan, som, efter vederbörandes hörande, funnes med författningarne öfverensstämma, samt att de nya rättsförhållanden, som af omförmälda förändring kunde varda en följd, skulle komma att inträda från och med början af år 1872; hvarjemte Riksdagen anhöll, att, derest vid de sålunda bestämda skyldigheternas påförande någon ytterligare lindring skulle i särskilda fall visa sig af omständigheterna påkallad, Riksdagen måtte derom få emottaga nådig framställning.

Det af Riksdagen sålunda fattade, genom Kongl. kungörelse den 9 Juni 1871 till allmän efterrättelse meddelade beslut, angående villkoren för tackjernstiondens upphörande, hade, enligt hvad af förestående, till Riksdagen den 31 Januari innevarande år aflättna nådiga proposition (N:o 19) inhemtas, numera blifvit fullständigt bragt till verkställighet, förutom att jordeboksränta i enlighet med beslutet icke blifvit påförd inom nedannämnda bergslager, nemligen Skinnskattebergs och Nörbergs inom Vestmanlands län, Nora, Hjulsjö, Lindes, Ramsbergs, Grythytte, Hellefors, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäcks bergslager i Örebro län, Vesterbergslagen i Stora Kopparbergs och Filipstads bergslag i Vermlands län; och då återstående räntepåföringen i dessa bergslager svårligen kunde utan kränkning af enskildes rätt verkställas, har Kongl. Maj:t,

under återopande af hvad ett den nådiga propositionen bilagdt statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 31 Januari innevarande år i ämnet innehölle, nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att den del af den förut frinjutna jordeboksräntan i ofvan uppräknade bergslager, som, enligt Riksdagens år 1871 fattade, genom Kongl. kungörelsen den 9 Juni samma år till efterrättelse meddelade beslut, skulle hemman och lägenheter i dessa bergslager påföras, måtte helt och hållet eftergifvas.

Med hänvisande till hvad uti ofvannämnda statsrådsprotokoll i ärendet finnes anfördt, får Stats-Utskottet, till hvars behandling denna nådiga framställning blifvit remitterad, till en början erinra, hurusom, enligt hvad ofvan är antydt, Riksdagen vid beslutet i fråga om de skyldigheter, hvilka såsom ersättning för tackjernsafgifter borde hemman och lägenheter i privilegierade bergslagsorter åläggas, synes hafva förutsatt, att svårigheter vid tillämpning deraf skulle komma att uppstå, enär Riksdagen, i sammanhang med detta beslut, anhållit, att, derest vid berörda skyldigheters påförande någon ytterligare lindring skulle i särskilda fall visa sig af omständigheterna påkallad, Kongl. Maj:t måtte derom till Riksdagen göra nådig framställning. Beträffande ofvan omförmälde bergslager har också, efter det rotevakansafgift och mantalsränta blifvit i enlighet med grunderna för Riksdagens ofvannämnda beslut påförda, för åsättande af jordeboksränta mött hinder af den väsentliga beskaffenhet, att beslutet i denna del icke kunnat genomföras utan kränkning af enskildes rätt. Då de handlingar, som skolat ligga till grund för räntepåföringen, delvis saknats och i många fall varit ofullständiga och mot hvarandra stridande, samt hemmanen sedan den tid, då tackjernstionden åsattes, undergått förändringar såväl till antal som hemmantal, hafva oöfvervinnerliga svårigheter uppstått vid att efter hemmansberäkning påföra jordeboksräntan; och de allvarliga försök att efter annan grund åsätta denna ränta, hvilka i olika riktningar med ospard möda företagits, synas samtliga hafva strandat mot svårigheten att finna en rättvis norm för räntans påförande. Den sista utväg till frågans lösning, som varit föreslagen, har varit tillsättandet inom länen af särskilda kommissioner för ändamålet. Men oafsedt det osannolika deruti, att dessa kommissioner skulle kunna bättre, än hvad hittills egt rum, lyckas utan kränkning af enskildes rätt verkställa ifrågavarande räntepåföringar, torde kostnaden för kommissionerna, hvilka det skulle åligga att meddela beslut beträffande ej mindre än 1,881 särskilda hemman och hyttor, komma att till stor del motväga den inkomst, statsverket af dessa räntor komme att åtnjuta. Enligt hvad Utskottet inhemtat, har den uti ifrågavarande

bergslager verkställda påföringen af rotevakansafgift och mantalsränta föranledt 965 utslag, af hvilka 802 hos Kammar-kollegium öfverklagats, och då, såsom förut är anfördt, jordeboksräntans påförande möter vida större svårigheter, torde åtgärder i sådant syfte komma att gifva anledning till ett ännu större antal besvärsmål och således jemväl i detta afseende föranleda kostnader och arbete, ingalunda motvägande den derigenom beredda statsinkomst. Vid sådant förhållande, och då denna inkomst synes vara af jemförelsevis ringa betydighet, har Utskottet ansett giltiga skäl förefinnas till eftergift af ifrågavarande ränta. I anledning häraf och på grund af hvad i öfrigt i ärendet förekommit, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla, hvad Kongl. Maj:t i förvarande hänseende täckts föreslå.

Stockholm den 30 April 1879.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.
